

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

6 päivänä heinäkuuta 2017*

Ennakkoratkaisupyyntö — Valtiontuki — Asetus (EY) N:o 800/2008 — Yleinen ryhmäpoikkeus —
Soveltamisala — 1 artiklan 6 kohdan c alakohta — 1 artiklan 7 kohdan c alakohta —
Vaikeuksissa olevan yrityksen käsite — Käsite ”yleistäytöntöönpanomenettely maksukyvyttömyyden
vuoksi” — Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) alueellisesta toimenpideohjelmasta valtiontukea
saanut yhtiö, joka sittemmin on hyväksytty akordimenettelyyn, jossa liiketoiminta jatkuu —
Tuen peruuttaminen — Ennakkomaksun takaisinmaksuvelvollisuus

Asiassa C-245/16,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Tribunale amministrativo regionale per le Marche (Marchen alueellinen hallintotuomioistuin, Italia) on esittänyt 4.3.2016 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 28.4.2016, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Nerea SpA,

vastaa

Regione Marche,

Banca del Mezzogiorno – Mediocredito Centrale SpA:n osallistuessa asian käsittelyyn,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja L. Bay Larsen sekä tuomarit M. Vilaras (esittelevä tuomari), J. Malenovský, M. Safjan ja D. Šváby,

julkisasiamies: M. Campos Sánchez-Bordona,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Regione Marche, edustajanaan L. Di Ianni, avvocato,

— Italian hallitus, asiamiehenään G. Palmieri, avustajanaan C. Colelli ja M. Capolupo, avvocati dello Stato,

— Puolan hallitus, asiamiehenään B. Majczyna,

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

— Euroopan komissio, asiamiehinään D. Recchia ja A. Bouchagiar,
kuultuaan julkisasiamiehen 5.4.2017 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,
on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee tiettyjen tukimuotojen toteamisesta yhteismarkkinoille soveltuviksi [SEUT 107 ja SEUT 108 artiklan] mukaisesti (yleinen ryhmäpoikkeusasetus) 6.8.2008 annetun komission asetuksen N:o 800/2008 (EUVL 2008, L 214, s. 3) 1 artiklan 7 kohdan c alakohdan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Nerea SpA ja Regione Marche (Marchen alue, Italia) ja jossa on kyse Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) alueellisen toimenpideohjelman täytäntöönpanon yhteydessä Nerealle myönnetyn valtiontuen peruuttamisesta sillä perusteella, että kyseinen yhtiö suojattiin akordilla, jossa liiketoiminta jatkuu.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

- 3 Asetuksen N:o 800/2008 johdanto-osan 15 ja 36 perustelukappaleessa säädetään seuraavaa:
”(15) Valtiontuesta vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenneuudistukseksi annetuissa yhteisön suuntaviivoissa [(EUVL 2004, C 244, s. 2)] tarkoitetuille vaikeuksissa oleville yrityksille myönnettävä tuki olisi arvioitava kyseisten suuntaviivojen mukaisesti niiden kiertämisen välttämiseksi. Kyseisille yrityksille myönnettävä tuki olisi sen vuoksi jätettävä tämän asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle. Jotta voitaisiin vähentää jäsenvaltioiden hallinnollista raskautta tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvan tuen myöntämisessä [pienille ja keskisuurille yrityksille (jäljempänä pk-yritykset)], vaikeuksissa olevan yrityksen määritelmää olisi yksinkertaistettava verrattuna mainituissa suuntaviivoissa käytettyyn määritelmään. Lisäksi pk-yritysten, joiden yhtiöittämisestä on kulunut vähemmän kuin kolme vuotta, ei pitäisi katsoa olevan kyseisenä aikana tässä asetuksessa tarkoitettuja vaikeuksissa olevia yrityksiä, elleivät ne täytä asiaa koskevan kansallisen lainsäädännön mukaisia perusteita yritysten asettamiselle yleistäytäntöönpanomenettelyyn maksukyvyttömyyden vuoksi. Näiden yksinkertaistusten ei pitäisi vaikuttaa kyseisten pk-yritysten luokitteluun mainittujen suuntaviivojen mukaisesti, kun on kyse tämän asetuksen soveltamisalaan kuulumattomasta tuesta, eikä suurten yritysten luokitteluun vaikeuksissa oleviksi yrityksiksi tämän asetuksen nojalla, jolloin suuntaviivoissa annettua määritelmää käytetään edelleen kaikilta osin.
- —
- (36) [SEUT 107 artiklan 1 kohdassa] tarkoitettua tukea koskevien periaatteiden mukaisesti tuki olisi katsottava myönnettyksi sillä hetkellä, kun tuensaajalle myönnetään laillinen oikeus tuensaantiin asiaan sovellettavan kansallisen lainsäädännön nojalla.”

- 4 Asetuksen N:o 800/2008 1 artiklan 6 ja 7 kohdassa säädetään seuraavaa:

”6. Tätä asetusta ei sovelleta seuraavaan tukeen:

— —

c) tuki vaikeuksissa oleville yrityksille.

7. Pk-yritystä pidetään 6 kohdan c alakohdassa tarkoitettuna 'vaikeuksissa olevana yrityksenä', jos se täyttää seuraavat edellytykset:

--

c) jos se yhtiömuodosta riippumatta täyttää kansallisessa lainsäädännössä vahvistetut edellytykset yhtiön asettamiselle yleistäytöntöönpanomenettelyyn maksukyvyttömyyden vuoksi.

Lisäksi pk-yritysten, joiden yhtiöittämisestä on kulunut vähemmän kuin kolme vuotta, ei pitäisi katsoa olevan kyseisenä aikana tässä asetuksessa tarkoitettuja vaikeuksissa olevia yrityksiä, elleivät ne täytä ensimmäisen alakohdan c alakohdassa vahvistettuja edellytyksiä.”

5 Valtiontuesta vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenneuudistukseksi annettujen yhteisön suuntaviivojen (EUVL 2004, C 244, s. 2; jäljempänä suuntaviivat) 9–11 kohdassa todetaan seuraavaa:

”9. Vaikeuksissa olevalle yritykselle ei ole yhteisön määritelmää. Komissio katsoo näissä suuntaviivoissa kuitenkin, että kyse on vaikeuksissa olevasta yrityksestä, jos yritys ei pysty omilla taikka omistajilta/osakkailta tai luotonantajilta saaduilla varoilla pysäyttämään tappiollista kehitystä, joka johtaa lähes varmasti yrityksen toiminnan loppumiseen lyhyellä tai keskipitkällä aikavälillä, jos viranomaiset eivät puutu tilanteeseen.

10. Yritys katsotaan periaatteessa näissä suuntaviivoissa tarkoitetuksi vaikeuksissa olevaksi yritykseksi sen koosta riippumatta seuraavissa olosuhteissa:

- a) jos kyse on yhtiöstä, jonka osakkaiden vastuu on rajattu ja joka on menettänyt yli puolet merkitystä pääomastaan ja yli neljännes pääomasta on menetetty viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana;
- b) jos kyse on yhtiöstä, jossa ainakaan joidenkin osakkaiden vastuuta ei ole rajattu ja joka on menettänyt yli puolet kirjanpidon mukaisista omista varoistaan ja yli neljännes varoista on menetetty viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana; tai
- c) jos se yhtiömuodosta riippumatta täyttää kansallisessa lainsäädännössä vahvistetut edellytykset yhtiön asettamiselle yleistäytöntöönpanomenettelyyn maksukyvyttömyyden vuoksi.

11. Vaikka mikään 10 kohdassa esitetystä olosuhteista ei ole käsillä, yrityksen voidaan silti katsoa olevan vaikeuksissa, etenkin jos vaikeuksissa olevan yrityksen tavanomaiset merkit, kuten kasvavat tappiot, liikevaihdon supistuminen, varastojen kasvu, ylikapasiteetti, tulorahoituksen pienentyminen, lisääntyvä velkaantuminen, korkokustannusten nousu ja nettoarvon heikentyminen tai sen katoaminen, ovat nähtävissä. Yritys voi pahimmassa tapauksessa menettää maksukykynsä tai joutua maksukyvyttömyytensä vuoksi kansallisen lainsäädännön mukaiseen yleistäytöntöönpanomenettelyyn. Tällöin näitä suuntaviivoja sovelletaan tällaisen menettelyn yhteydessä yrityksen toiminnan jatkamiseen johtavaan tukeen. Yritys voidaan kuitenkin katsoa tukikelpoiseksi vasta kun on varmistettu, ettei yritys kykene saneeraukseen omilla taikka omistajiltaan/osakkailtaan tai markkinalähteistä saaduilla varoilla.”

Italian oikeus

6 Akordia, jonka yksi muunnos on akordi, jossa liiketoiminta jatkuu, koskevaa järjestelyä säännellään konkurssin, akordin, valvotun hallinnon ja pakkoselvitystilän sääntelystä 16.3.1942 annetun kuninkaan asetuksen nro 267 (Regio Decreto n. 267 – Disciplina del fallimento, del concordato preventivo, dell'amministrazione controllata e della liquidazione coatta amministrativa (GURI nro 81, 6.4.1942) (jäljempänä konkurssilaki), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasian tosiseikkoihin, 160–186 bis §:ssä.

- 7 Konkurssilain 160 §:ssä, jonka otsikkona on ”Menettelyyn hyväksymisen edellytykset”, säädetään seuraavaa:

”Yrittäjä voi kriisitilanteessa ehdottaa velkojilleen suunnitelmaan perustuvaa akordia – –.

Ensimmäisessä alakohdassa säädettyihin kriisitilanteisiin kuuluu myös maksukyvyttömyystila.”

- 8 Konkurssilain 161 §:ssä, jonka otsikkona on ”Akordihakemus”, säädetään seuraavaa:

”Pyyntö akordimenettelyyn hyväksymisestä esitetään velallisen allekirjoittamalla hakemuksella sen paikan tuomioistuimelle, jossa yrityksellä on sen pääasiallinen toimipaikka – –”

- 9 Konkurssilain 186 bis §:ssä, jonka otsikkona on ”Akordi, jossa liiketoiminta jatkuu”, säädetään seuraavaa:

”Tätä pykälää sovelletaan, kun 161 §:n 2 momentin e kohdassa tarkoitetussa akordisuunnitelmassa sovitaan siitä, että velallinen jatkaa yritystoimintaa, toiminnassa olevan yrityksen luovutuksesta tai toiminnassa olevan yrityksen siirtämisestä yhteen tai useampaan olemassa olevaan tai uuteen yhtiöön. Suunnitelmassa voidaan sopia myös sellaisten omaisuuserien realisoimisesta, jotka eivät ole tarkoituksenmukaisia yrityksen toiminnan kannalta.

Tässä pykälässä tarkoitetuissa tapauksissa

- a) edellä 161 §:n 2 momentin e kohdassa tarkoitettuun suunnitelmaan on sisällytettävä myös erittely akordisuunnitelman mukaisesta yritystoiminnan jatkamisesta odotettavissa olevista kustannuksista ja tuotoista sekä tarvittavista taloudellisista resursseista ja niiden kattamisesta
- b) edellä 161 §:n 3 momentissa tarkoitettun asiantuntijan lausunnossa on todettava, että akordisuunnitelman mukainen yritystoiminnan jatkaminen on tarkoituksenmukaista, jotta velkojat voidaan tyydyttää paremmin
- c) ellei 160 §:n 2 momentista muuta johdu, suunnitelmaan voi sisältyä akordin vahvistamisesta lukien enintään vuoden mittainen maksuajan pidennys, joka koskee maksuja sellaisille velkojille, joilla on etuoikeus, pantti tai kiinnitys, ellei vakuutena olevan omaisuuden tai oikeuden realisoinnista ole määrätty. Tällaisessa tapauksessa velkojilla, joilla on edellisessä virkkeessä tarkoitettuja vakuuksia, ei ole äänioikeutta.

Jollei edellä 169 bis §:ssä säädetystä muuta johdu, akordihakemuksen jättämispäivänä voimassa olevat sopimukset, myös viranomaisten kanssa tehdyt sopimukset, eivät menettelyn aloittamisen seurauksena purkaudu. Mahdolliset tästä poikkeavat sopimukset ovat tehottomia. Akordimenettelyyn hyväksyminen ei estä julkisia hankintoja koskevien sopimusten jatkumista, mikäli 67 §:ssä tarkoitettu velallisen nimeämä asiantuntija on vahvistanut, että sopimukset ovat akordisuunnitelman mukaisia ja että niiden toteutusmahdollisuudet ovat kohtuulliset. Jatkuminen voi laissa säädettyjen edellytysten täyttyessä hyödyttää myös liiketoiminnan tai sen osien luovutuksen- tai siirronsaajana olevaa yhtiötä, jolle sopimukset siirretään. Luovutuksen tai siirtämisen yhteydessä asiaa käsittelevä tuomari määrää rekisterimerkinnät poistettaviksi.

Hakemuksen jättämisen jälkeen osallistuminen julkisiin hankintamenettelyihin edellyttää lupaa, jonka tuomioistuin antaa kuultuaan selvitysmiestä, jos sellainen on nimitetty; muussa tapauksessa tuomioistuin tekee päätöksen itse.

Akordimenettelyyn hyväksyminen ei estä osallistumista julkisiin hankintamenettelyihin, kun yritys toimittaa tarjouskilpailussa seuraavat asiakirjat:

- a) edellä 67 §:n 3 momentin d kohdassa säädetyt edellytykset täyttävän asiantuntijan lausunnon, jossa vahvistetaan, että osallistuminen on akordisuunnitelman mukaista ja että sopimuksen toteutusmahdollisuudet ovat kohtuulliset
- b) sellaisen toisen toimijan ilmoituksen, joka täyttää hankintasopimuksen sopimuspuoleksi valitsemisen yleiset vaatimukset sekä maksukykyä, teknistä pätevyyttä, taloudellisia voimavaroja ja todistuksia koskevat vaatimukset ja joka sitoutuu tarjoajaan ja hankintayksikköön nähden sopimuksen voimassaolon ajan tarjoamaan käyttöön hankintasopimuksen toteuttamisen edellyttämät voimavarat ja tulemaan avustamansa yrityksen sijaan siinä tapauksessa, että viimeksi mainittu menee tarjouskilpailun aikana tai sopimuksen tekemisen jälkeen konkurssiin tai ettei se mistä tahansa muusta syystä enää kykene asianmukaisesti toteuttamaan sopimusta. Sovelletaan [julkisia rakennusurakoita sekä julkisia palvelu- ja tavarahankintoja koskevista sopimuksista direktiivien 2004/17/EY ja 2004/18/EY täytäntöönpanemiseksi hyväksytystä koodeksista 12.4.2006 annetun asetuksen nro 163] (GURI nro 100, Supplemento ordinario, 2.5.2006)] 49 §:ää.

Jollei edellisessä momentissa säädetyistä muuta johdu, akordin tehnyt yritys voi kilpailla myös osana yritysten tilapäistä yhteenliittymää, kunhan se ei toimi yhteenliittymän edustajana ja edellyttäen, ettei muihin yhteenliittymän muodostaviin yrityksiin ole kohdistettu yleistäytäntöönpanomenettelyä. Tällaisessa tapauksessa 4 momentin b kohdassa tarkoitetun ilmoituksen voi antaa myös yhteenliittymään osallistuva toimija.

Jos tämän pykälän mukaisesti aloitetun menettelyn kuluessa yrityksen toiminta lakkaa tai se osoittautuu velkojille ilmeisen vahingolliseksi, tuomioistuin ratkaisee asian 173 §:n mukaisesti. Tämä ei rajoita velallisen mahdollisuutta muuttaa akordiehdotusta.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 10 Marchen alue hyväksyi 9.11.2010 antamallaan päätöksellä EAKR:n Marchen aluetta vuosina 2007–2013 koskevan alueellisen toimenpideohjelman, joka oli hyväksytty Euroopan komission 17.8.2007 antamalla päätöksellä nro 3986, toimenpiteen 1.2.1.05.01 täytäntöönpanoa koskevan ilmoituksen ja lomakkeet.
- 11 Nerea jätti 13.4.2011 kyseistä alueellista toimenpideohjelmaa koskevan tukihakemuksen. Marchen alue myönsi sille 20.3.2012 annetussa päätöksessä 144 052,58 euron suuruisen rahoitustuen 665 262,91 euron suuruisille tukikelpoisille menoillem. Nerean hakemuksesta välittävänä elimenä toimiva MedioCredito Centrale (MCC) SpA (jäljempänä MCC) maksoi sille 50:tä prosenttia kyseisen tuen määrästä vastaavan summan ennakkomaksuna eli 72 026,29 euroa.
- 12 Toteutettuaan rahoitustuen kohteena olevat investoinnit Nerea toimitti 18.11.2013 selvityksen toteutuneista menoistaan ja tämän saman tuen jäljellä olevan määrän maksamista koskevan pyynnön.
- 13 Nerea jätti 24.12.2013 Tribunale di Macerataan (Maceratan alueellinen tuomioistuin, Italia) akordia, jossa liiketoiminta jatkuu, koskevan hakemuksen. Kyseinen tuomioistuin aloitti akordimenettelyn 15.10.2014 antamallaan päätöksellä, joka julkaistiin 23.10.2014.
- 14 MCC ilmoitti Nerealle 11.2.2015 päivätyllä kirjeellä päätöksestä aloittaa Marchen alueen sille myöntämän rahoitustuen peruuttamismenettely. Kyseisen menettelyn aloittamista perusteltiin sillä tosiseikalla, että tullessaan hyväksytyksi akordimenettelyyn, jossa liiketoiminta jatkuu, Nerea ei enää täyttänyt ilmoituksen 1 kohdassa ja 20 kohdan h alakohdassa säädetyjä tukikelpoisuuden edellytyksiä.
- 15 Nerea toimitti huomautuksensa ja vaati peruuttamismenettelyn kumoamista 5.3.2015.

- 16 MCC vahvisti Nerealle 20.3.2015 päivätyllä kirjeellä, että sen osalta aloitettu akordimenettely, jossa liiketoiminta jatkuu, muodosti asetuksen N:o 800/2008 1 artiklan 7 kohdan c alakohdan nojalla yhden niistä tapauksista, joka estää sen hyväksymisen rahoitustuen saajaksi.
- 17 Marchen alue peruutti 11.5.2015 Nerealle myönnetyn rahoitustuen ja vaati sitä maksamaan takaisin sille jo maksetun 72 026,29 euron suuruisen ennakkomaksun, johon lisättiin 4 997,30 euron suuruinen korko.
- 18 Nerea nosti kyseisistä päätöksistä kanteen ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa vedoten muun muassa siihen, että alueellista toimenpideohjelmaa ja asetuksen N:o 800/2008 1 artiklan 7 kohtaa on rikottu ja hyvän hallinnon periaatetta loukattu.
- 19 Tässä tilanteessa Tribunale amministrativo regionale per le Marche (Marchen alueellinen hallintotuomioistuin, Italia) on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
- ”1) Koskeeko asetuksen N:o 800/2008 1 artiklan 7 kohdan c alakohta ensinnäkin ainoastaan sellaisia menettelyjä, jotka jäsenvaltioiden hallinto- tai lainkäyttöviranomaiset voivat aloittaa viran puolesta (Italiassa esimerkiksi konkurssi), vai myös sellaisia menettelyjä, jotka voidaan aloittaa ainoastaan asianomaisen elinkeinonharjoittajan hakemuksesta (kuten kansallisessa oikeudessa akordi)? Tätä kysytään, koska säännöksessä puhutaan ’yhtiön asettamisesta’ yleistäytäntöönpanomenettelyyn maksukyvyttömyyden vuoksi.
- 2) Siinä tapauksessa, että asetuksen N:o 800/2008 on katsottava koskevan kaikkia yleistäytäntöönpanomenettelyjä, onko erityisesti konkurssilain [186 bis] §:ssä tarkoitetun sellaisen akordin osalta, jossa liiketoiminta jatkuu (concordato preventivo con continuità), asetuksen N:o 800/2008 1 artiklan 7 kohdan c alakohtaa tulkittava siten, että pelkästään se, että rakennerahastoista tukea hakevan elinkeinonharjoittajan tapauksessa yleistäytäntöönpanomenettelyyn asettamisen edellytykset täyttyvät, estää rahoituksen myöntämisen tai velvoittaa tukea hallinnoivan kansallisen viranomaisen peruuttamaan jo myönnetyn rahoituksen, vai onko päinvastoin kriisitilanne selvitettävä käytännössä ottaen huomioon esimerkiksi se, kauanko menettely on ollut vireillä ja onko elinkeinonharjoittaja noudattanut velvoitteitaan, sekä kaikki muut merkitykselliset seikat?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

- 20 Aluksi on todettava, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyytää unionin tuomioistuimelta tulkintaa asetuksen N:o 800/2008 1 artiklan 7 kohdan c alakohdasta, koska sen käsiteltäväksi on saatettu asia, jossa Nerea, valtiontukea Marchen aluetta koskevan alueellisen toimenpideohjelman yhteydessä saanut yritys, riitauttaa sen, että sen on tämän säännöksen perusteella maksettava takaisin sekä tuen määrä että siihen liittyvät korot sillä perusteella, että se on tuen myöntämisen jälkeen hakenut akordia, jossa liiketoiminta jatkuu.

Ensimmäinen kysymys

- 21 Ensimmäisellä kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee pääasiallisesti, onko asetuksen N:o 800/2008 1 artiklan 7 kohdan c alakohtaa tulkittava siten, että siinä tarkoitettu käsite yleistäytäntöönpanomenettely maksukyvyttömyyden vuoksi kattaa ainoastaan menettelyt, jotka jäsenvaltioiden hallinto- ja lainkäyttöviranomaiset voivat aloittaa viran puolesta, vai siten, että se kattaa myös ne, jotka voidaan aloittaa yrityksen aloitteesta.

- 22 Ennakkoratkaisupyynnöstä käy ilmi, että kyseinen kysymys on esitetty sen vuoksi, että pääasiassa kyseessä oleva yleistäytäntöönpanomenettely maksukyvyttömyyden vuoksi eli konkurssilaisissa säädetyn kaltainen akordimenettely, jossa liiketoiminta jatkuu ja jonka toimivaltainen tuomioistuin aloittaa asianomaisen yrityksen hakemuksesta, on erityislaatuinen.
- 23 Jos käsitettä yleistäytäntöönpanomenettely maksukyvyttömyyden vuoksi olisi tulkittava siten, että sillä tarkoitetaan ainoastaan toimivaltaisen tuomioistuimen viran puolesta aloittamia menettelyjä, siihen ei sisältyisi akordi, jossa liiketoiminta jatkuu, eikä asetuksen N:o 800/2008 1 artiklan 6 ja 7 kohtaa voitaisi täten soveltaa Nerean tilanteessa.
- 24 Tältä osin on muistutettava, ettei asetusta N:o 800/2008 sen 1 artiklan 6 kohdan c alakohdan mukaan sovelleta tukeen vaikeuksissa oleville yrityksille. Kyseisen asetuksen johdanto-osan 15 perustelukappaleessa täsmennetään, että vaikeuksissa oleville yrityksille myönnettävää tukea olisi arvioitava suuntaviivojen mukaisesti niiden kiertämisen välttämiseksi.
- 25 Asetuksen N:o 800/2008 1 artiklan 7 kohdan c alakohdassa säädetään, että pk-yritystä on pidettävä vaikeuksissa olevana yrityksenä, jos se täyttää kansallisessa lainsäädännössä vahvistetut edellytykset yhtiön asettamiselle yleistäytäntöönpanomenettelyyn maksukyvyttömyyden vuoksi.
- 26 Kyseisellä säännöksellä viitataan täten kansalliseen lainsäädäntöön siltä osin kuin kyse on niiden edellytysten määrittämisestä, joiden täytyessä pk-yritys asetetaan yleistäytäntöönpanomenettelyyn maksukyvyttömyyden vuoksi.
- 27 On kuitenkin todettava, ettei kyseisessä säännöksessä eikä missään muussa asetuksen N:o 800/2008 säännöksessä tehdä eroa eri kansallisissa oikeusjärjestyksissä olemassa olevien maksukyvyttömyyden vuoksi käytävien eri yleistäytäntöönpanomenettelyjen välillä sen perusteella, ovatko ne jäsenvaltioiden hallinto- tai lainkäyttöviranomaisten aloittamia vai yrityksen aloitteesta aloitettuja.
- 28 Vaikka näin ollen on totta, että asetuksen N:o 800/2008 1 artiklan 7 kohdan c alakohdassa viitataan ”edellytyksiin yhtiön asettamiselle” yleistäytäntöönpanomenettelyyn maksukyvyttömyyden vuoksi, kyseistä säännöstä ei kuitenkaan voida tulkita siten, että siinä tarkoitettaisiin ainoastaan menettelyjä, jotka on yritysten osalta aloitettu viran puolesta, mutta ei yritysten aloitteesta aloitettuja menettelyjä.
- 29 Näin ollen asetuksen N:o 800/2008 1 artiklan 7 kohdan c alakohtaa on tulkittava siten, että siinä käytetty käsite ”yleistäytäntöönpanomenettely maksukyvyttömyyden vuoksi” kattaa kaikki kansallisen lainsäädännön mukaiset yrityksiä koskevat yleistäytäntöönpanomenettelyt maksukyvyttömyyden vuoksi, olivatpa ne hallinto- tai lainkäyttöviranomaisten viran puolesta aloittamia tai kyseessä olevan yrityksen aloitteesta aloitettuja.

Toinen kysymys

- 30 Toisella kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee pääasiallisesti, onko asetuksen N:o 800/2008 1 artiklan 7 kohdan c alakohtaa tulkittava siten, että se seikka, että yritys täyttää maksukyvyttömyyden vuoksi käytävään yleistäytäntöönpanomenettelyyn asettamisen edellytykset, riittää estämään valtiontuen myöntämisen kyseisen asetuksen perusteella tai edellyttämään, että se peruutetaan, jos se on jo myönnetty, vai onko tältä osin osoitettava konkreettisesti, että yritys on vaikeuksissa.
- 31 Tältä osin on muistutettava, että asetuksen N:o 800/2008 1 artiklan 6 kohdan c alakohdan mukaan kyseisessä asetuksessa jätetään sen soveltamisalan ulkopuolelle tuki vaikeuksissa oleville yrityksille, joihin kuuluvat muun muassa yritykset, jotka kyseisen asetuksen 1 artiklan 7 kohdan c alakohdan mukaan täyttävät kansallisessa lainsäädännössä vahvistetut edellytykset yrityksen asettamiselle yleistäytäntöönpanomenettelyyn maksukyvyttömyyden vuoksi.

- 32 Kuten asetuksen N:o 800/2008 johdanto-osan 36 perustelukappaleesta käy ilmi, SEUT 107 artiklan 1 kohdan alaisuuteen kuuluva tuki on kuitenkin katsottava myönnettyksi sillä hetkellä, kun tuensaajalle myönnetään laillinen oikeus tuensaantiin asiaan sovellettavan kansallisen lainsäädännön nojalla.
- 33 Näin ollen on niin, että – kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 71 kohdassa pääasiallisesti todennut – juuri kyseinen ajankohta on se, jona on arvioitava asetuksessa N:o 800/2008 säädettyjen edellytysten kannalta, onko yritys tukikelpoinen (ks. vastaavasti tuomio 21.3.2013, Magdeburger Mühlenwerke, C-129/12, EU:C:2013:200, 40 kohta).
- 34 Tämän jälkeen on muistutettava, että – kuten asetuksen N:o 800/2008 johdanto-osan 15 perustelukappaleesta käy ilmi – ”vaikeuksissa olevan yrityksen” määritelmää olisi yksinkertaistettava verrattuna mainituissa suuntaviivoissa käytettyyn määritelmään, jotta voitaisiin vähentää jäsenvaltioiden hallinnollista raskautta kyseisen asetuksen soveltamisalaan kuuluvan tuen myöntämisessä pk-yritykselle. Kyseisen asetuksen 1 artiklan 7 kohdassa tyydytään näin ollen toistamaan suuntaviivojen 10 kohdassa mainitut vaikeuksissa olevan yrityksen käsitteeseen liittyvät tekijät toistamatta niiden 11 kohdassa lueteltuja tekijöitä.
- 35 Olisi kuitenkin kyseisen yksinkertaistamista koskevan tavoitteen vastaista edellyttää jäsenvaltioiden viranomaisilta, jotka ovat toimivaltaisia päättämään valtiontuen myöntämisestä yritykselle asetuksen N:o 800/2008 nojalla, että ne arvioivat tosiasiallisesti itse ajankohtana, jolloin ne arvioivat yrityksen tukikelpoisuutta, onko yritys vaikeuksissa.
- 36 Sitä paitsi kyseisen asetuksen 1 artiklan 7 kohdan c alakohdassa ei aseteta kyseisille viranomaisille velvollisuutta suorittaa itsenäistä tutkimusta yrityksen tosiasiallisesta tilanteesta, vaan siinä niille asetetaan velvollisuus yksinkertaisesti varmistaa se, ettei kyseisen asetuksen nojalla yritykselle, joka täyttää edellytykset yhtiön asettamiselle yleistäytäntöönpanomenettelyyn maksukyvyttömyyden vuoksi, myönnetä tukea.
- 37 Tästä seuraa, että Nerean kaltaista yritystä, joka ei ajankohtana, jolloin sille oli myönnetty tuki, täyttänyt kansallisessa lainsäädännössä säädettyjä edellytyksiä yhtiön asettamiselle yleistäytäntöönpanomenettelyyn maksukyvyttömyyden vuoksi, minkä toteaminen kuuluu ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle, ei voida pitää asetuksen N:o 800/2008 1 artiklan 6 kohdassa tarkoitettuna vaikeuksissa olevana yrityksenä.
- 38 Tästä seuraa myös, ettei asetuksen N:o 800/2008 ja erityisesti kyseisen asetuksen 1 artiklan 6 kohdassa säädetyn negatiivisen edellytyksen nojalla myönnettyä tukea yritykselle voida peruuttaa pelkästään sillä perusteella, että yritys on asetettu yleistäytäntöönpanomenettelyyn maksukyvyttömyyden vuoksi sen jälkeen kun kyseinen tuki on myönnetty sille.
- 39 Näin ollen asetuksen N:o 800/2008 1 artiklan 7 kohdan c alakohtaa on tulkittava siten, että se seikka, että yritys täyttää kansallisessa lainsäädännössä vahvistetut edellytykset yhtiön asettamiselle yleistäytäntöönpanomenettelyyn maksukyvyttömyyden vuoksi, minkä toteaminen kuuluu ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle, riittää estämään valtiontuen myöntämisen sille kyseisen asetuksen nojalla, tai jos tällainen tuki on jo myönnetty, sen toteamiseksi, että sitä ei olisi voitu myöntää kyseisen asetuksen nojalla, mikäli kyseiset edellytykset olisivat täyttyneet sinä ajankohtana kun kyseinen tuki oli myönnetty. Sitä vastoin yritykselle asetuksen N:o 800/2008 ja erityisesti sen 1 artiklan 6 kohdan nojalla myönnettyä tukea ei voida peruuttaa pelkästään sillä perusteella, että kyseinen yritys on asetettu yleistäytäntöönpanomenettelyyn maksukyvyttömyyden vuoksi sen ajankohdan jälkeen kun kyseinen tuki on myönnetty sille.

Oikeudenkäyntikulut

- 40 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) **Tiettyjen tukimuotojen toteamisesta yhteismarkkinoille soveltuviksi [SEUT 107 ja SEUT 108 artiklan] mukaisesti 6.8.2008 annetun komission asetuksen (EY) N:o 800/2008 (yleinen ryhmäpoikkeusasetus) 1 artiklan 7 kohdan c alakohtaa on tulkittava siten, että siinä käytetty käsite ”yleistäytäntöönpanomenettely maksukyvyttömyyden vuoksi” kattaa kaikki kansallisen lainsäädännön mukaiset yritysten yleistäytäntöönpanomenettelyt maksukyvyttömyyden vuoksi, olivatpa ne hallinto- tai lainkäyttöviranomaisten viran puolesta aloittamia menettelyjä tai kyseessä olevan yrityksen aloitteesta aloitettuja.**
- 2) **Asetuksen N:o 800/2008 1 artiklan 7 kohdan c alakohtaa on tulkittava siten, että se seikka, että yritys täyttää kansallisessa lainsäädännössä vahvistetut edellytykset yhtiön asettamiselle yleistäytäntöönpanomenettelyyn maksukyvyttömyyden vuoksi, minkä toteaminen kuuluu ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle, riittää estämään valtiontuen myöntämisen sille kyseisen asetuksen nojalla, tai jos tällainen tuki on jo myönnetty, sen toteamiseksi, että sitä ei olisi voitu myöntää kyseisen asetuksen nojalla, mikäli kyseiset edellytykset olisivat täyttyneet sinä ajankohtana kun tuki oli myönnetty. Sitä vastoin yritykselle asetuksen N:o 800/2008 ja erityisesti sen 1 artiklan 6 kohdan nojalla myönnettyä tukea ei voida peruuttaa pelkästään sillä perusteella, että kyseinen yritys on asetettu yleistäytäntöönpanomenettelyyn maksukyvyttömyyden vuoksi sen ajankohdan jälkeen kun kyseinen tuki on myönnetty sille.**

Allekirjoitukset